

Scurte considerații despre obligațiile civile, insolvență și insolvabilitate

Prep. univ. drd. Bogdan Gabriel RADU
Universitatea Creștină "Dimitrie Cantemir"
București, România
radubogdangabriel@yahoo.com

Rezumat: *Lucrarea autorului este destinată aprecierilor generale în legătură cu unele instituții legale, precum obligațiile civile, insolvența și insolvabilitatea. Studiul pornește cu o scurtă prezentare introductivă a contextului economic românesc, înainte și după criza financiară din 2009, aceasta recunoscută ca fiind una din cauzele ce au dus la creșterea numărului de proceduri de insolvență deschise. Concluziile cercetării, fundamentează nevoia practică și morală, pentru o codificare a falimentului personal, întrucât niciun mecanism legal valabil astăzi nu poate repara inechitățile suportate financiar de persoanele fizice în contextul menționat.*

Cuvinte cheie: *insolvență; insolvabilitate; obligații civile.*

Introducere

Economia României a trecut prin numeroase încercări de-a lungul timpului - de la lipsa unei monede naționale, înainte de momentul anului 1867, dublată de multitudinea de monede străine aflate în circulație [1] și haosul astfel creat, până la slăbirea la nivel mondial a capitalismului, odată cu cele două războaie mondiale și, nu în ultimul rând, cu ocazia trecerii de la o economie centralizată la un „capitalism sălbatic” [2].

Una din piesele cele mai importante ale acestui puzzle, ce îl reprezintă politicile macroeconomice ale statului, constă în *politica fiscală*. Doctrina [3] definește politica fiscală ca fiind „*un ansamblu de instrumente de intervenție a statului, generate de procese specific financiar-fiscale: formarea prin impozite și taxe a veniturilor fiscale, alocarea cheltuielilor fiscale, asigurarea echilibrului fiscal*”. Prin politică fiscală se mai poate înțelege „*volumul și proveniența surselor de alimentare a fondurilor publice, metodele de prelevare care urmează a fi utilizate, obiectivele urmărite, precum și mijloacele de realizare a acestora*” [4]. Statul trebuie să se folosească de acest mecanism, pentru a asigura o stimulare economică pozitivă.

Cu toate acestea, în perioada de boom economic s-a putut permite o politică fiscală relaxată, fapt ce a adus o încurajare a consumerismului, o instigare într-un aventurism economic (treptat s-a instaurat o aparentă infailibilitate economică, la scară largă, printre agenți și operatori, în condițiile în care este știut că orice business este caracterizat, în primul rând, prin risc) și investiții iresponsabile (precum faimoasa *bulă imobiliară*), dar în contextul contracției economice [5] a venit totul ca un recul, în contra principiilor unei economii sănătoase.

Pentru a combate efectele crizei economice, în mai 2009, România apelează la Fondul Monetar Internațional (FMI) care intervine în baza unor acorduri de finanțare, menite să revigoreze și să resusciteze economia. Cu ocazia elaborării unui document - Prima Evaluare în cadrul Acordului Stand-By, Solicitare de Derogare pentru Neîndeplinirea Criteriului de Performanță și Solicitare de Modificare și Stabilirea de Criterii de Performanță, întocmit de Departamentul European, 10 Septembrie 2009 - FMI constată că „*vârful de lance al declinului este contracția acută a cererii interne, mai ales a consumului, pe măsură ce creditul bancar a scăzut, creșterea veniturilor a încetat, iar gradul de încredere s-a prăbușit*” [6].

Sub îndrumările FMI, România a adoptat în 2010 măsuri de austeritate, nepopuliste, incluzând concedieri, tăieri ale salariilor din sectorul public cu 25%, împreună cu o creștere a taxei pe valoare adăugată (TVA) de la 19% la 24%.

Toate aceste condiții au dus la o scădere a puterii de cumpărare a românilor și o accentuare a incapacității de plată în rândul comercianților, a altor profesioniști, dar și al simplilor particulari - persoane fizice - reieșind, în mod clar, că nu numai aceștia pot da faliment.

Cunoscând cadrul legal ce reglementează insolvența profesioniștilor, actualmente Legea nr. 85/2006 [7], atunci, întrebarea se pune: De ce beneficiază de tratament legislativ preferențial numai unele victime ale unor circumstanțe economice imprevizibile și prejudicioase și nu toate? [8].

1. Despre obligații (creanțe) și cauzele de neonorare a acestora

Originea noțiunii de “obligație” o regăsim, în Dicționarul explicativ al limbii române, ca provenind din francezescul „obligation” și latinescul „obligatio, - onis” (lat. „ob” - pe seama + lat. „ligo, -are” - legătura), și se referă la raportul juridic civil prin care, una sau mai multe persoane, au dreptul de a pretinde altor persoane, care le sunt îndatorate, să dea, să facă sau să nu facă ceva; se mai poate spune că, această legătură ce se forma pe seama celeilalte persoane, avea scopul de a obține ceva sau a realiza un anumit interes.

Datorită similitudinii de înțeles, această *legătură*, o întâlnim în dreptul roman sub formula „*vinculum corporis*” și „*vinculum juris*”, în funcție de evoluția istorică a accepțiunii sale. În dreptul roman timpuriu, obligația are trăsături specifice dreptului proprietarului asupra bunului său (*vinculum corporis*), fiind vorba de o legătură corporală ce îi conferea creditorului, dreptul de dispoziție asupra debitorului său insolubil; desigur, dreptul roman fiind unul dintre cele mai prolifiche sisteme de drept, treptat a căpătat un nou sens, mai familiar celui contemporan - de legătură juridică (*vinculum juris*) [9].

Noul Cod Civil, în schimb, oferă o definiție proprie obligației, prin prescripțiile art. 1164: „... *este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată*”.

Obligațiile, oricare ar fi natura și izvorul lor, trebuie respectate întocmai. Buna-credință, reprezintă fundamentul și, în același timp, catalizatorul unui circuit civil sau comercial onest, funcțional, frugifer și apt să satisfacă nevoile economico-sociale ale fiecărui individ.

În funcție de sensul ce îl avem în vedere, obligația poate avea mai multe înțelesuri. În primul rând, când ne referim la termenul de obligație, ne referim la raportul juridic de obligații cu ambele sale aspecte, activă și pasivă. În al doilea rând, într-un sens mai larg, înțelegem atât îndatoririle juridice generale (de a respecta drepturi absolute, precum drepturile reale și drepturile personale nepatrimoniale), cât și cele personale (drepturi personale patrimoniale, având drept corolar îndatoriri ale unor subiecte individualizate și care pot rezulta din acte sau fapte juridice) [10].

În funcție de cauzele intrinseci și extrinseci voinței debitorului, pentru care o datorie nu este onorată la scadență, putem identifica o neplată cu rea-credință, ce se traduce printr-o omisiune intenționată, de a nu respecta sancțitatea înțelegerii convenite, o gestiune defectuoasă a averii, prin supra-îndatorarea irațională, sub imperiul împrumuturilor „îndrăznețe”, alcoolismului, angrenării în jocuri de noroc, etc., și o neplată cu bună-credință, cauzele subsecvente acesteia din urmă putând fi de ordin subiectiv (necunoașterea existenței unei astfel de datorii [11], falsă impresie că a preluat o datorie prescrisă [12]) sau obiectiv (șomaj, calamități naturale, fapta unui terț, insolvența unui agent cu influență determinantă asupra resurselor sau veniturilor debitorului).

Echilibrul balanței patrimoniale, între activ și pasiv, a oricărui subiect de drepturi și obligații, dacă la nivel individual/singular nu ar trebui, de regulă, să producă repercusiuni majore pentru terți, totuși dacă se transformă într-un fenomen tip domino și capătă valențe sistemice, poate afecta întreg circuitul civil. Trebuie subliniat că trăim încă în urmările economice ale unei crize financiare, pornită din Statele Unite ale Americii, odată cu falimentul unui singur mare jucător al pieței financiare, Lehman Brothers Holdings [13], și propagată în întreaga lume.

Intervenția legiuitorului român, în reasigurarea echilibrului economic între prestațiile unei părți și contraprestațiile celeilalte părți, intervine în cursul executării unui contract cu titlu oneros, cu executare succesivă sau afectat de un termen suspensiv de executare, pe fondul fluctuațiilor monetare sau de alte împrejurări, s-a materializat prin stipularea în art. 1271, alin. (2) și (3) C. Civ., a teoriei impreviziunii. În acest fel s-a dorit evitarea unei urmări injuste, datorate unor urmări excepționale, ce pun debitorul într-o situație de mare dificultate în executarea obligațiilor sale, cu respectarea anumitor condiții, respectiv: a. schimbarea împrejurărilor să intervină după încheierea contractului; b. schimbarea împrejurărilor precum și întinderea acestora nu au fost și nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului; c. debitorul să nu-și fi asumat riscul schimbării împrejurărilor sau să nu se poată considera în mod rezonabil că și-a asumat un asemenea risc (în acest ultim caz, rezonabilitatea speței va fi stabilită pe cale pretoriană, de judecător); d. debitorul să fi încercat „într-un termen rezonabil și cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile și echitabile a contractului” [14]. Odată îndeplinite aceste condiții, această stare de fapt cu valori juridice produce anumite efecte, astfel cum sunt ele prezentate în art. 1271 alin. (2) C. Civ.: adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil, între părți, pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor sau încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care (instanța, n.n.) le stabilește, acest ultim caz fiind posibil, numai dacă nu se poate menține contractul, deoarece ar fi creată o situație injustă pentru una din părți, fie debitor sau creditor [15]; se știe că viziunea noului Cod Civil este pro

menținerii raporturilor contractuale și, numai în subsidiar, și ca ultim resort, pentru a nu cauza inechități, se recurge la anularea convenției.

Trebuie subliniat faptul că, schimbarea de împrejurări trebuia să nu fi fost și nici să nu fi putut fi avută în vedere de debitor, aspectul subiectiv al creditorului nefiind relevant în această privință - este o instituție dezvoltată în favoarea debitorului.

Am putea imagina o situație [16], în care creditorul, profesionist în accepțiunea art. 3, alin. (2) C. Civ., nu prevede împrejurările ce îi reduc din valoarea creanței ce o are împotriva unui debitor persoană fizică. În această situație, creditorul nu ar putea invoca impreviziunea, întrucât executarea contractului de către debitor nu s-ar face într-o manieră vădit injustă, cum cere art. 1271, alin. (2), ci dimpotrivă. De asemenea, creditorul nu ar putea invoca nici îmbogățirea fără justă cauză - cauza justă constând în actul încheiat alături de principiul de drept *pacta sunt servanda*.

Astfel, observând diversitatea mecanismelor normative de drept comun și speciale, ce asigură executarea obligațiilor, în funcție de natura lor [17], sau în funcție de subiectele [18] de drept supuse procedurii, putem afirma că statul român este destul de diligent, când vine vorba de asigurarea concursului în vederea constrângerii debitorului să execute prestațiile la care s-a obligat. Cu toate acestea, un domeniu îi scapă într-o manieră de nepermis - cel al falimentului personal.

2. Despre insolvență și insolvabilitate

Când privim procedurile de faliment ca date statistice [19], putem trage anumite concluzii despre contextul istorico-economic și social în care se află o țară. Astfel, urmărind datele oficiale lunare, trimestriale sau anuale, cu privire la numărul de cereri de deschidere a procedurilor de insolvență și numărul de falimente declarate, putem observa că sunt perioade de contracție economică, traduse printr-un număr crescut de astfel de cereri, și perioade în care economia merge bine, circuitul intensificându-se, profiturile proliferând. Alte aspecte ce ar rezulta din aceste date, ar fi valoarea patrimoniilor supuse acestor proceduri, subliniind astfel, în linii mari, gradul de intensitate a schimburilor economice, riscurile asumate și fluctuațiile cu privire la numărul de comercianți.

Desigur, falimentele, istoric vorbind, preced datelor înregistrate oficial. Legi ce asigurau o procedură de ieșire, oportună sau nu, de pe piață, au existat încă din vremuri îndepărtate [20], acestea aflându-se într-un continuu proces de transformare și eficientizare.

Insolvența și insolvabilitatea au fost întotdeauna concepte ce au creat confuzie, prin înțelesul lor similar, dar nu identic.

Insolvența este definită în art. 3, pct. 1 din Legea insolvenței nr. 85/2006, ca fiind „*acea stare a patrimoniului debitorului, care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile, pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile*”. Insolvența este prezumată ca fiind vădită, atunci când debitorul, după 90 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor, iar insolvența este iminentă, atunci când se dovedește că debitorul nu va putea plăti, la scadență, datoriile exigibile angajate, cu fondurile bănești disponibile la data scadenței.

Legea insolvenței nu conferă o definiție stării de *insolvabilitate*. În schimb, un înțeles îl regăsim în dispozițiile art. 1417, alin. 2 Cod Civil care, prezentând cauzele ce generează insolvența, și anume *inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus executării silit, față de valoarea totală a datoriilor exigibile*, o raportează la prevederile alin. 1 al aceluiași articol, referitor la decăderea din beneficiul termenului. O altă definiție, fundamental identică, o regăsim și în art. 176, alin. 1 din O.G. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, conform căruia: „... *este insolvabil debitorul ale cărui venituri sau bunuri urmăribile, au o valoare mai mică decât obligațiile fiscale de plată sau care nu are venituri ori bunuri urmăribile*”.

În legislația insolvenței actuală, creanța certă, lichidă și exigibilă, este văzută ca unicul temei al deschiderii procedurii insolvenței. Trebuie totuși sesizată dihotomia conceptului de creanță, în identificarea condițiilor necesare a fi îndeplinite de aceasta, pentru deschiderea procedurii la cererea creditorilor [21] și pentru venirea la masa credală.

Astfel, o primă diferență, constă în aceea că legiuitorul impune în art. 31 privitor la condițiile cererilor creditorilor, la alin. 2, ca și condiție pentru probarea creanței (mențiunea imperativă „...*va menționa...*” fiind clară), anexarea documentelor justificative, nepermițând administrarea altor mijloace în acest sens. Ulterior, odată ce procedura a fost declanșată, creditorii ale căror creanțe nu sunt stabilite printr-un titlu, sunt îndrituiți să depună cerere pentru admiterea acestora, fiind înscrisă astfel în tabelul preliminar, după ce administratorul

judiciar va solicita explicații debitorului, va purta discuții cu creditorul, solicitându-i, dacă este necesar, informații suplimentare. Dacă va fi contestată creanța astfel înregistrată, potrivit art. 73, alin. 3, judecătorul-sindic va soluționa deodată contestațiile, prin sentință, chiar dacă pentru soluționarea unora ar fi nevoie de administrare de probe (nu numai înscrisuri).

Un alt element de deosebire, constă în faptul că valoarea-prag a creanței, este pertinentă numai la deschiderea procedurii insolvenței, nu și pentru înscrierea la masa credală. Astfel, art. 3, pct. 12 prevede că valoarea-prag reprezintă cuantumul minim al creanței, *pentru a putea fi introdusă cererea creditorului*. Aceasta este de 45.000 lei, iar pentru salariați este de 6 salarii medii brute pe economie/pe salariat. În ipoteza mai multor cereri de deschidere a procedurii insolvenței, venite din partea creditorilor, valoarea-prag va fi raportată la valoarea însumată a creanțelor tuturor creditorilor care au formulat cereri.

Pentru înscrierea la masa credală, o astfel de cotă minimă nu este stipulată, putând cere înscrierea creditorii cu creanțe împotriva debitorului, de orice valoare, constatate sau nu printr-un înscris, sub condiție sau nescadente, chirografare sau garantate [22].

Ca și în ipoteza executării silite [23], prin dispozițiile art. 662 Cod de procedură civilă, începerea procedurii insolvenței nu se poate face decât dacă creanța este certă, lichidă și exigibilă. Este impropriu a numi procedura insolvenței ca fiind o *procedură de executare silită specială* [24], întrucât ar însemna să nesocotim procedura reorganizării judiciare [25]. Aceasta din urmă are o natură juridică mixtă, putând motiva pertinent pentru o natură juridică contractuală, având în vedere că pentru a executa un plan de reorganizare acesta, înainte să fie confirmat de către judecătorul-sindic, va fi votat de creditorii în condițiile prevăzute de lege [26]; are un caracter judiciar, luând în considerare rolul judecătorului-sindic în confirmarea planului, conform art. 101, după acceptarea manifestată de majoritatea absolută din fiecare categorie distinctă de creditorii ce vine la masa credală; caracterul legal al planului de reorganizare reiese din împrejurarea că legea prescrie efectele acestuia [27].

Concluzii

Există temeuri practice și morale pentru un demers legislativ, în sensul codificării insolvenței persoanei fizice, întrucât niciunul din mecanismele legale aplicabile astăzi, și prezentate în actuala lucrare, nu pot repara integral neîchitățile financiare suferite de aceștia.

Datorită aplicabilității limitate a teoriei imprevizunii și a procedurii de declarare a stării de insolabilitate, conform art. 176 din Codul fiscal, și a efectelor, uneori injuste, a executării silite, luând în considerare motive obiective de neplată a unei creanțe, persoana fizică este neprotejată.

Mai mult, art. 149 din Legea 85/2006 stipulează că prevederile sale se vor completa cu dispozițiile Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1346/2000, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 160 din 30 iunie 2000. Regulamentul stipulează, în paragraful (9) din preambul, că "Prezentul regulament ar trebui să se aplice procedurilor de insolvență, indiferent dacă debitorul este o persoană fizică sau o persoană juridică, un comerciant sau o persoană particulară".

Având în vedere aderarea României la Uniunea Europeană (UE) la 1 ianuarie 2007, și ținând cont de dispozițiile art. 288 din Tratatul privind funcționarea UE, regulamentele se aplică direct în statele membre.

Referințe

- [1] Situații ce au dus la o intensificare a practicilor speculative, variații zilnice și/sau locale în cursurile valutare, volatilitatea valorii reale a mărfii, prin practicarea mai multor prețuri, în funcție de etalonul străin. Pentru detalii, a se vedea Victor Axenciuc, *Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice 1859-1947*. Vol. III, Editura Academiei Române, București, 2000;
- [2] Expresia „time is money” începe să-și găsească înțelesul tot mai mult în România post-revoluție '89, perioada în care banul era ieftin și datorită faptului că piața de consum era una modestă din rațiuni de politică economică socialistă, specifică regimului comunist românesc;
- [3] Dan Drosu Șaguna, Dan Șova, *Drept fiscal*, Editura C.H. Beck, București, 2006, pag. 15;
- [4] Gheorghe Manolescu, *Politici monetare și fiscale*, Editura Universității Ecologice, București, 1997, pag. 144;
- [5] România a intrat oficial în recesiune în 2009, când în primul trimestru economia a înregistrat o scădere de 6,4%;
- [6] <http://www.fmi.ro/img/File/Raportul%20Echipei.pdf> - accesat la data de 14 aprilie 2013;
- [7] Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 91/2013 din 02 octombrie 2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial nr. 620 din 4 octombrie, intrată în vigoare începând cu data de 25 octombrie 2013 (ale cărei efecte sunt suspendate de Curtea Constituțională Română, prin Decizia nr. 447/2013 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 674 din data de

1 noiembrie 2013, a reprezentat totuși un reviriment legislativ, excluzând câteva puncte, pentru mediul economic;

- [8] Niciuna din legislațiile aferente insolvenței (Legea nr. 64/1995, Legea nr. 85/2006, OUG nr. 91/2013) nu au prevăzut dispoziții referitoare la insolvența persoanelor fizice. Nici noul cod al insolvenței, ce a fost adoptat de Parlament la 15 aprilie (intrarea în vigoare depinzând de promulgarea Președintelui și publicarea în Monitorul Oficial) nu preconizează tratarea acestei probleme;
- [9] A se vedea: Vladimir Hanga, *Drept privat roman*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977, pag. 345;
- [10] Liviu Pop, Ionuț-Florin Popa, Stelian Ioan Vidu, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Editura Universul Juridic, București, 2012, pag. 12-13;
- [11] Cum se poate întâmpla în situația preluării pasivului defunctului prin acceptarea moștenirii;
- [12] Prescripția extinctivă, în ipoteza drepturilor de creanță (și al drepturilor reale accesorii), stinge numai o componentă a dreptului la acțiune - posibilitatea de a obține obligarea subiectului pasiv la executarea obligației corelative sau la recunoașterea dreptului subiectiv contestat; pe când, în ipoteza drepturilor reale principale și a unor drepturi nepatrimoniale, prescripția extinctivă stinge însuși dreptul subiectiv. Pentru detalii, în lumina vechiului Cod Civil, a se vedea Gabriel Boroi, *Drept civil. Partea Generală. Persoanele*, Editura Hamangiu, București, 2008, pag. 341 și urm., iar pentru detalii în lumina noului Cod Civil, Gabriel Boroi, Carla Alexandra Anghelescu, *Curs de Drept civil - Partea generală*, Ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, 2012, pag. 289 și urm.;
- [13] Faliment declarat la data de 15 septembrie 2008, cu o datorie de peste 600 miliarde de dolari;
- [14] Art. 1271, alin. (3) C. Civ.;
- [15] Debitor sau creditor; subliniez faptul ca schimbarea de împrejurări trebuia să nu fi fost și nici să nu fi putut fi avută în vedere de debitor, aspectul subiectiv al creditorului nefiind relevant în această privință - este o instituție reglementată în favoarea debitorului. Am putea imagina o situație în care creditorul, profesionist în accepțiunea C. Civ., nu prevede împrejurările ce îi reduc din valoarea creanței ce o are împotriva unui debitor. În această situație, nu ar putea invoca imprevizibilitatea, întrucât executarea contractului nu a devenit "excesiv de oneroasă", ci dimpotrivă. De asemenea, creditorul nu ar putea invoca nici îmbogățirea fără justă cauză - cauza justă constând în actul încheiat, alături de principiul „*pacta sunt servanda*”;
- [16] Să presupunem o situație opusă realității actuale: Un debitor încheie un contract de credit bancar acordat în franci elvețieni (CHF), cu plata în rate, pe o perioadă de 10 ani. Plata se face la cursul zilei, în Lei. După un an, CHF s-a depreciat puternic, cu peste 50% din valoarea inițială;
- [17] Obligații fiscale: Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 513/31.07.2007; Ordinul nr. 539/18.05.2009 emis de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (MMFPS) pentru aprobarea Procedurii privind declararea stării de insolabilitate a debitorilor persoane fizice sau juridice, conform prevederilor art. 176 din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003. Obligații civile: Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 545 din 03.08.2012 cu modificările și completările ulterioare;
- [18] Profesioniștii, astfel cum sunt definiți de art. 3, alin. (2) din C. Civ., cu excepția celor care exercită profesii liberale, dar inclusiv regiilor autonome: OUG nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 620/04.10.2013. Unitățile administrativ-teritoriale: OUG nr. 46/2013 privind criza financiară și insolvența unităților administrativ-teritoriale, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 299/24.05.2013. Persoanele fizice și unitățile de învățământ preuniversitar și universitar, și entitățile prevăzute de art. 7 din OG nr. 57/2002: Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 545 din 03.08.2012 cu modificările și completările ulterioare;
- [19] Pentru o prezentare statistic-tabelară a falimentelor, după număr și valoare a patrimoniului în perioada 1869–1914, a falimentelor și moratoriilor în România în perioada 1925–1931, și a falimentelor și moratoriilor în județul Ilfov în perioada 1925–1939, a se vedea Tabelul 125-127 prezentate în Victor Axenciuc, *Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice 1859-1947*, Vol. III, Editura Academiei Române, București, 2000, pag. 238-245;
- [20] Legile evreilor prevedeau o descărcare periodică de datorii a debitorilor comercianți;
- [21] Procedura poate porni și la cererea debitorului (cel mai în măsură să cunoască momentul instalării stării de insolvență);
- [22] Considerăm că în cazul în care o societate comercială intră în insolvență, cu un bun aflat în procedura vânzării la licitație, în condițiile Codului de procedură civilă, adjudecatorul va putea cere predarea bunului (obligație de a face), prin depunerea unei cereri de înscriere la masa credală cu respectiva creanță. În acest sens, dispozițiile art. 36 prevăd efectul de suspendare al acțiunilor judiciare și extrajudiciare, prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței;
- [23] A se vedea E. Oprina, I. Gârbuleț, *Tratat teoretic și practic de executare silită, Vol I - Teoria generală și procedurile execuționale, Vol II - Explicații, cereri, modele*, Editura Universul Juridic, București, 2013;
- [24] „...prin executare silită se înțelege ansamblul dispozițiilor legale, care reglementează modalitățile de aducere la îndeplinire a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu”, în *Noul Cod de procedură civilă - Comentariu pe*

articole, Vol. II., Art. 527-1133, Editura Hamangiu, 2013, pag. 88, coordonator prof. univ. dr. Gabriel Boroi, comentariu - Dumitru Marcel Gavriș;

- [25] Spre deosebire de executarea silită, care se aplică oricărui debitor, indiferent de calitatea ce o are acesta, procedura insolvenței se aplică, în conformitate cu art. 1, numai societăților comerciale, societăților cooperative, organizațiilor cooperatiste, societăților agricole, grupurilor de interes economic, comercianți persoane fizice, titularii întreprinderilor individuale și asociațiilor familiale. Persoana fizică poate fi supusă numai executării silite, neregăsindu-se în enumerarea domeniului de aplicare al legislației insolvenței;
- [26] Totuși, conform art. 100, alin. 4, acceptul majorității creditorilor uneia din categoriile prevăzute în alin. 3 al aceluiași articol, învinge opozabilitatea minorității creditorilor din aceeași categorie, în aceste condiții planul fiind socotit acceptat de categoria distinctă respectivă;
- [27] I. Schiau, *Regimul juridic al insolvenței comerciale*, Editura ALL Beck, 2001, pag. 128;